

Sociální služby

Sociální služby mají poskytovat pomoc a podporu lidem v nepříznivé sociální situaci. Důvodem takové situace může být například věk, nepříznivý zdravotní stav, krizová sociální situace, životní návyky a způsob života vedoucí ke konfliktu se společností, sociálně znevýhodňující prostředí, trestná činnost jiné osoby apod. Které činnosti jsou považovány za sociální služby a pravidla při jejich poskytování, stanoví zákon o sociálních službách¹ a další podrobnosti prováděcí vyhláška.² Pro „nakoupení“ služeb je osobám závislým v nějaké míře na pomoci jiné fyzické osoby poskytován ze státního rozpočtu příspěvek na péči. Služby jsou poskytovány v rámci soukromoprávního vztahu mezi poskytovatelem a příjemcem služby, založeného smlouvou o poskytnutí sociální služby. Zákon stanoví, které služby mohou být poskytovány pouze na základě písemné smlouvy a u kterých smlouva v písemné podobě není potřeba.

1. Týkají se sociální služby i mě?

Máte jako senior již potíže se zvládnutím domácnosti a i péče o sebe? Staráte se o nemohoucího manžela nebo maminku? Čeká Vás operace a nevíte, jak budete zvládat návrat domů a všechny své dosavadní povinnosti? Pečoval(a) jste dosud celodenně o své dítě s postižením a nyní se již chcete vrátit do práce? Má Vaše dítě nějaké specifické potřeby, například postižení, a pomohlo by, kdyby Vás někdo uvedl do péče o ně? Ztratil(a) jste náhle bydlení a potřebujete chvíli času, abyste se zase postavil(a) na vlastní nohy? Jsou ve Vašem okolí děti, které jsou ohrožené společensky nežádoucími jevy – při trávení volného času, v rodině, na ulici?

Pokud odpovídáte kladně na takové či podobné otázky, tak můžete Vy nebo někdo ve Vašem okolí potřebovat sociální službu a k jejímu zajištění příspěvek na péči. Ujistěte se, že máte všechny dostupné informace.

2. Jaká služba by pro mě byla vhodná a kde ji hledat?

Zákon stanoví, že každý má nárok na bezplatné poskytnutí základního sociálního poradenství. Tím se rozumí nasměrování ohledně možností řešení nepříznivé sociální situace (nebo jejího předcházení). Základní poradenství musí poskytovat každý poskytovatel sociálních služeb, a to nejen svým klientům, ale například i odmítnutým zájemcům. Existuje také tzv. odborné sociální poradenství, které je již zpravidla specializované na určité okruhy problémů (např. poradna pro seniory, poradna pro oběti trestných činů, manželské a rodinné poradny apod.). Pro radu, kde hledat službu, která by pro Vás byla vhodná, mohou Vaše kroky směřovat i na obecní úřad. Každá obec zajišťuje dostupnost informací o sociálních službách na svém území a dále obecní úřad obce s rozšířenou působností poskytuje odborné sociální poradenství vyjmenovaným skupinám osob.³ Kdo má přístup na internet, může hledat informace v registru poskytovatelů sociálních služeb,⁴ na stránkách obcí a krajů či na stránkách jednotlivých poskytovatelů (každý poskytovatel má povinnost zajišťovat dostupnost informací o poskytovaných službách).

3. Když sociální služba nestačí...

Sociální služby úzce sousedí se službami zdravotními. Může se stát, že problém, se kterým se potýkáte, má řešení již v oblasti zdravotní péče. Například pokud potřebujete ošetřovatelskou, léčebně rehabilitační nebo paliativní péči, můžete ji dostat u poskytovatelů pouze některých sociálních služeb (především pobytových); při pobytu doma ji můžete přijímat v rámci tzv. domácí péče jako zdravotní službu (i zdravotní péče má formy terénní a ambulantní). Základní informace o zdravotních službách požadujte od registrujícího praktického lékaře.

¹ zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů

² vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů

³ Osobám ohroženým sociálním vyloučením z důvodu předchozí ústavní nebo ochranné výchovy nebo výkonu trestu, osobám, jejichž práva a zájmy jsou ohroženy trestnou činností jiné osoby, a osobám, jejichž způsob života může vést ke konfliktu se společností.

⁴ <http://iregistr.mpsv.cz/>

4. Co mohu očekávat od obce?

Zákon stanoví, že osoba může požádat obec, ve které má trvalý nebo hlášený pobyt, o zprostředkování možnosti poskytnutí sociální služby anebo o zprostředkování kontaktu s poskytovatelem. Dále má obec zajišťovat dostupnost informací o možnostech a způsobech poskytování sociálních služeb na svém území (tuto povinnost má také kraj). Obce a organizace jimi zřizované se významně podílejí na poskytování sociálních služeb, ovšem z toho občanovi neplyne žádná záruka získání sociální služby. Konkrétní povinnost směrem k zajištění služby vyplývá ze zákona obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, a to jen v úzce vymezené situaci, kdy osoba, které není poskytována sociální služba, je v takové situaci, kdy neposkytnutí okamžité pomoci by ohrozilo její život nebo zdraví.

5. V našem regionu není žádný poskytovatel vhodné sociální služby...

Bohužel zvláště u náročnějších služeb se stává, že jich je v určitém regionu nedostatek, anebo že úplně chybí. Velmi neblahá je například situace sociálních služeb pro osoby s duševním onemocněním. Zřizování služeb není státem řízeno, je výsledkem iniciativy krajů a obcí a dalších nestátních subjektů. Hlas občana, který na nedostatek určité služby upozorní, by měl být brán vážně. Jednak na úrovni obce, protože ta má pečovat o potřeby svých občanů,⁵ a slovy zákona o sociálních službách „zjišťuje potřeby poskytování sociálních služeb na svém území“. A dále i na úrovni kraje, který má povinnost plánovat rozvoj sociálních služeb na svém území, přičemž obec má povinnost s krajem spolupracovat. Plánovat rozvoj sociálních služeb může rovněž obec, ovšem není to její povinnost. Dobrou praxí je, pokud kraj či obec zpracovává plán rozvoje také za účasti osob, kterým jsou sociální služby poskytovány či určeny. Plnoletý občan obce má právo sdělit své názory na zasedání zastupitelstva,⁶ obdobně také na zasedání zastupitelstva kraje.⁷

6. Může mě poskytovatel služby, kterou jsem si vyhledal, odmítnout?

Poskytovatel je povinen uzavřít se zájemcem o službu smlouvu o poskytnutí sociální služby, pokud tomu nebrání jeden ze čtyř vyjmenovaných důvodů:

1. Poskytovatel neposkytuje sociální službu, o kterou osoba žádá, a to i s ohledem na zaregistrovanou cílovou skupinu služby;
2. má naplněnou kapacitu;
3. osobě, která o službu žádá, poskytovatel vypověděl před méně než 6 měsíci smlouvu o poskytnutí sociální služby z důvodu porušování povinností ze smlouvy vyplývajících;
4. zdravotní stav osoby, která žádá o poskytnutí pobytové sociální služby, vylučuje poskytnutí takové sociální služby.

Posledně uvedený důvod je vyhláškou vyložen tak, že jde o zdravotní stav vyžadující hospitalizaci nebo osoba není schopna pobytu v zařízení sociálních služeb z důvodu akutní infekční nemoci nebo chování osoby by z důvodu duševní poruchy závažným způsobem narušovalo kolektivní soužití. To ovšem neznamená, že diagnostikovaná duševní porucha sama o sobě brání poskytování pobytové sociální služby. Vyhláška totiž hovoří o chování, které by narušovalo kolektivní soužití. Z posledně uvedeného důvodu Vás nemůže odmítnout domov se zvláštním režimem.

Zájemce o službu má právo na svou žádost dostat písemné oznámení o odmítnutí včetně uvedení důvodu.

7. Prý nespádám do cílové skupiny. Co to znamená?

Poskytovatel musí stanovit (a také zveřejnit a nechat zaregistrovat) okruh osob, pro které je služba určena. Mohou se uplatnit kritéria, jako je věk, druh zdravotního postižení (např. demence, autismus apod.). Zájemce o službu, který do cílové skupiny nespádá, může být odmítnut.

⁵ Jak plyne z ustanovení § 2 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.

⁶ Viz ustanovení § 16 odst. 2 zákona o obcích: „Občan obce, který dosáhl věku 18 let, má právo vyjadřovat na zasedání zastupitelstva obce v souladu s jednacím řádem svá stanoviska k projednávaným věcem; požadovat projednání určité záležitosti v oblasti samostatné působnosti radou obce nebo zastupitelstvem obce; ...“

⁷ Viz ustanovení § 12 odst. 2 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů: „Občan kraje, který dosáhl věku 18 let, má právo vyjadřovat na zasedání zastupitelstva v souladu s jednacím řádem svá stanoviska k projednávaným věcem; požadovat projednání určité záležitosti v oblasti samostatné působnosti radou nebo zastupitelstvem; ...“

8. Mají poskytovatelé služby povinnost vést pořadníky?

Poskytovatel služby je povinen vést evidenci odmítnutých žadatelů o službu – nikoli tedy „pořadník“. Poskytovatel musí mít stanoveno, jak postupovat při nabízení uvolněného místa, aby se jednalo o postup nediskriminační a objektivní. Může například bodově ohodnotit jednotlivé žádosti s ohledem na cíle, které si pro poskytování služby předsevzal a které má povinnost zveřejňovat.

9. Služby navazující na hospitalizaci ve zdravotnickém zařízení

Zkušenosti ochránce ukazují, že velmi neuspokojivá je dostupnost sociálních služeb pro osoby propouštěné z dlouhodobé hospitalizace (LDN či psychiatrických léčeben). Zákon o sociálních službách stanoví, že obecní úřad obce s rozšířenou působností na základě oznámení zdravotnického zařízení, že pacient, u kterého není zajištěna další péče, má být propuštěn, zjišťuje, zda je nezbytné poskytnout osobě služby sociální péče, a zprostředkovává možnost jejich poskytnutí; v případě, že nelze služby sociální péče osobě poskytnout, sděluje neprodleně tuto skutečnost zdravotnickému zařízení, ve kterém je osoba umístěna. Povinnost službu zajistit tedy stanovena není.

10. Může sociální službu poskytovat také někdo jiný než zaregistrovaný poskytovatel (např. domov)?

Sociální služby lze poskytovat jen na základě oprávnění, které vzniká rozhodnutím o registraci. Rozhodnutí vydávají krajské úřady (výjimečně ministerstvo) a je podmíněno splněním řady podmínek.

To vše se nevyžaduje, pokud Vám pomoc poskytuje osoba blízká (na základě souhlasu), nebo asistent sociální péče, to je osoba, která tuto činnost nevykonává jako podnikatel (na základě písemné smlouvy o poskytování pomoci). Skutečnost, že sociální službu poskytuje jiná osoba (tedy ne poskytovatel sociální služby), musí být ohlášena krajské pobočce úřadu práce. Úřad má mj. oprávnění kontrolovat využití příspěvku na péči, což znamená, že sleduje i kvalitu péče, takže by nemělo dojít například k zanedbání péče ze strany pečující osoby. Příspěvek na péči může rovněž náležet dětskému domovu a lůžkovému hospici.

Pokud jsou sociální služby poskytovány profesionálně, a přitom bez registrace, jedná se o správní delikt, za který krajský úřad může udělit pokutu až 1 milion Kč. Týká se to například ubytovacích služeb pro seniory, při kterých jsou poskytovány také strava a komplexní péče, za což má klient platit buď „načerno“ příspěvkem na péči, anebo ze svých zdrojů. Pokud někdo potřebuje komplexní, nebo dokonce ošetrovatelskou péči, je velmi zranitelný a musí být garance určité kvality. Proto je nebezpečné, když jsou takové služby poskytovány mimo systém sociálních služeb, a je ve veřejném zájmu uvedený správní delikt stíhat. Každý se může na krajský úřad obrátit s oznámením, že se s takovou praxí setkal.

11. Na kolik mě mohou služby přijít?

Sociální služby se poskytují buď bez úhrady nákladů,⁸ nebo za částečnou anebo za plnou úhradu nákladů. Maximální výše úhrad jsou stanoveny ve vyhlášce č. 505/2006 Sb., ovšem konkrétní platby (samozřejmě v rámci zákonných limitů) závisí na dohodnutém obsahu smlouvy o poskytnutí sociální služby mezi uživatelem služby a poskytovatelem. Úhrada, způsob jejího placení a způsob vyúčtování musí být ve smlouvě vždy stanoveny.

Následují informace o vybraných službách:

- V týdenním stacionáři, domově pro osoby se zdravotním postižením, domově pro seniory, domově se zvláštním režimem a při přijímání sociální služby ve zdravotnickém zařízení se platí jednak péče a jednak ubytování a strava. Péče je hrazena příspěvkem na péči⁹ a za ubytování a stravu se platí sjednaná částka, jejíž maximální výše je stanovena vyhláškou. Celková úhrada za stravu a ubytování musí být ještě individuálně snížena vzhledem k příjmu uživatele

⁸ Sociální poradenství, raná péče, telefonická krizová pomoc, tlumočnické služby, krizová pomoc, služby následné péče (krom nákladů na ubytování a stravu), sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, pro seniory a pro osoby se zdravotním postižením, terénní programy, sociální rehabilitace (krom nákladů na ubytování, stravu a hygienu), sociální služby v kontaktních centrech a nízkoprahových zařízeních pro děti a mládež, služby sociálně terapeutických dílen (krom nákladů na stravu) a sociální služby intervenčních center.

⁹ U týdenního stacionáře maximálně 75 % příspěvku.

služby, tak aby mu po zaplacení zbylo 15 %, v případě týdenního stacionáře je minimální zůstatek stanoven na 25 % příjmu. Takové snížení úhrady nevede ke vzniku dluhu a vzniklý rozdíl oproti ceníkové úhradě nemůže být ani z jiného důvodu zpětně vymáhán.

- Úhrada za péči, ubytování a stravu u dalších sociálních služeb (včetně chráněného bydlení) má rovněž vyhláškou stanoveny limity, ale zákon již příjemce nechrání stanovením minimálního zůstatku z příjmu.

12. Může mě zařízení odmítnout, protože mám nízký důchod?

Nízký příjem nefiguruje mezi přípustnými důvody pro odmítnutí zájemce o službu. U pobytových služeb zákon dokonce předpokládá, že příjemci mohou mít důchod nižší, než aby mohli platit celou úhradu za ubytování a stravu. Na druhou stranu poskytovatelé služby mohou v rámci zákonných limitů stanovit cenu služby, a zvláště u terénních a ambulantních služeb je příjem spolu s přiznaným příspěvkem na péči pochopitelně limitem rozsahu poskytované služby (to znamená, že si např. nemohu „koupit“ více hodin služby osobní asistence nebo pečovatelské služby, než na kolik mi vystačí příspěvek na péči a částka, kterou na to vyčlením z důchodu nebo jiného příjmu).

Zákon stanoví, že poskytovatel služby se může dohodnout na spoluúčasti na úhradě nákladů s osobou blízkou osobě, které je sociální služba poskytována, popřípadě i s jinou fyzickou anebo právnickou osobou. Taková dohoda však nemůže být podmínkou pro uzavření smlouvy o poskytnutí sociální služby.

13. Mohou můj nízký příjem dorovnat sociální dávky?

Skutečnost, že bydlení Vám zajišťuje zařízení sociálních služeb, obecně nebrání tomu, abyste požádal o dávku pomoci v hmotné nouzi doplatek na bydlení. Její přiznání bude záviset na výši Vašeho příjmu. Informujte se na kontaktním pracovišti krajské pobočky Úřadu práce ČR.

14. Při jednání o službě jsem byl vyzván, abych poskytl dar.

Ochránce se setkal i s praxí poskytovatelů služeb, kteří od zájemců o službu vyžadovali poskytnutí daru, formálně pojatého jako sponzorský, nicméně fungujícího jako „vstupní poplatek“. Ochránce trvá na tom, že vyžadování darů, resp. vstupních poplatků, je neetické obcházení platných právních předpisů. O porušení právních předpisů by se jednalo v případě odmítnutí zájemce o službu z důvodu neposkytnutí daru, neboť takový důvod zákon poskytovateli nedovoluje, a došlo by tak ke spáchání správního deliktu vedoucího k uložení pokuty. Poskytovatel sociální služby musí mít písemně zpracovaná vnitřní pravidla pro přijímání darů.

Podmínkou platnosti „darování“ je svobodná a skutečná vůle dárce darovat, tedy bezúplatně převést vlastnictví k věci na obdarovaného, a to bez nároku na protiplnění. Svoboda vůle dárce poskytnout dar je pochybná, když je poskytnutím daru podmiňováno například přijetí do domova pro seniory, nebo to tak dárce alespoň subjektivně vnímá. Rovněž je tím zpochybněna bezúplatnost převodu. Posouzení platnosti každého soukromoprávního úkonu náleží do pravomoci soudu, a dárce by se tedy na něj mohl obrátit.

15. Jak má vypadat poskytovaná služba?

Na to odpovídá smlouva o poskytnutí sociální služby, která je výsledkem vyjednávání mezi zájemcem o službu a poskytovatelem. Právě ve smlouvě je stanoven konkrétní rozsah poskytované služby. Zákon nazývá určité činnosti, které poskytovatel služby zajišťuje, jako základní, vyjmenovává je vzhledem k jednotlivým druhům služeb a stanoví, že tyto musí být poskytovatel schopen vždy zajistit. Jako obecné mantinely dále zákon stanoví, že rozsah a forma pomoci a podpory poskytnuté prostřednictvím služby musí zachovávat lidskou důstojnost, pomoc musí vycházet z individuálně určených potřeb osob, musí působit na osoby aktivně, podporovat rozvoj samostatnosti a posilovat jejich sociální začleňování. Základní služby jsou hrazeny z příspěvku na péči. Nadto, jako fakultativní činnosti, mohou být nabídnuty další činnosti, a to již za plnou úhradu nákladů.

16. Je možné poskytovat sociální služby proti vůli klienta?

Jinými slovy, je možné „zavřít“ někoho do zařízení? Smlouva o poskytnutí sociální služby, aby byla platná, musí být v zásadě uzavřena na základě svobodné a existující vůle obou stran. Někdy smlouvu nemůže sjednat sám příjemce služby. V případě dětí a osob, kterým byl soudem pro daný okruh problémů ustanoven opatrovník, uzavírá smlouvu zákonný zástupce. Některé smlouvy však opatrovník nemůže uzavřít bez schválení soudu nebo opatrovnické rady [1. bez souhlasu opatrovnické rady (nebo soudu, pokud není rada zřízena) nesmí opatrovník rozhodnout o umístění opatrovance do uzavřeného ústavu nebo podobného zařízení v případě, kdy to zdravotní stav opatrovance zjevně nevyžaduje, 2. spravuje-li opatrovník opatrovancovo jmění, nesmí bez souhlasu soudu uzavřít za opatrovance smlouvu zavazující ho k trvajícimu nebo opakovanému plnění na dobu delší než tři roky].¹⁰

Od 1. srpna 2016 existuje právní úprava, která umožňuje opatrovníkovi nebo obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností uzavřít smlouvu o poskytnutí pobytové sociální služby i přestože s jejím uzavřením potenciální klient neprojevil souhlas. Pro tento způsob sjednání služby je třeba, aby byly současně splněny následující podmínky:

- Neposkytnutí okamžité pomoci při řešení nepříznivé sociální situace by v důsledku oslabení nebo ztráty schopnosti z důvodu nepříznivého zdravotního stavu způsobeného duševní poruchou ohrozilo život osoby nebo by jí hrozilo vážné poškození zdraví anebo by totéž hrozilo osobám v jejím okolí.
- Nezbytnou pomoc a podporu osobě není možné zajistit prostřednictvím mírnějšího a méně omezujícího opatření¹¹.

Dále zákon upravuje také případy, kdy klient pobytové sociální služby projeví vážně míněný nesouhlas (jakoukoliv formou) s jejím poskytováním a současně není schopen sám vypovědět smlouvu o jejím poskytnutí. Tehdy je povinností poskytovatele služby tuto skutečnost oznámit do 24 hodin soudu. S oznámením na nepřípustnost držení v zařízení sociálních služeb se na soud, v jehož obvodu se dané pobytové zařízení sociálních služeb nachází, může obrátit kdokoliv¹². Soud je následně povinen do 45 dnů od zahájení řízení vyslovit, zda je držení klienta v zařízení přípustné nebo ne. Pokud soud dospěje k závěru, že držení klienta v zařízení sociálních služeb je nepřípustné, informuje jej do 24 hodin o svém rozhodnutí, a to způsobem, který mu umožní, aby se mohl s obsahem rozhodnutí seznámit a mít ho k dispozici. Současně soud informuje také zástupce klienta, poskytovatele sociální služby, opatrovnický soud, obecní úřad obce s rozšířenou působností dle trvalého nebo hlášeného pobytu klienta a Ministerstvo práce a sociálních věcí¹³. V případě, že soud nazná, že držení klienta v zařízení sociálních služeb je přípustné nebo řízení zastaví, může být nové řízení zahájeno až 30 dnů od právní moci rozhodnutí, kterým soud přípustnost držení klienta v zařízení sociálních služeb vyslovil.¹⁴

17. Kde si mohu stěžovat na postup poskytovatele sociálních služeb?

- Řadu problémů lze vyřešit přímo s poskytovatelem. Každý poskytovatel sociálních služeb má ze zákona povinnost zpracovat vnitřní pravidla pro podávání a vyřizování stížností osob a má také povinnost stížnosti evidovat.
- Pokud se nepodaří stížnost vyřešit s poskytovatelem služby, je praktické obrátit se na jeho zřizovatele.
- Veřejná kontrola poskytování sociálních služeb je svěřena inspekci poskytování sociálních služeb. Inspekci provádí Ministerstvo práce a sociálních věcí.¹⁵ Inspekce probíhají na základě plánu jako hloubkové kontroly, v některých případech reaguje inspekční orgán na individuální podnět (pokud o to ten, kdo podal podnět, požádá, je správní orgán povinen sdělit mu ve lhůtě 30 dnů ode dne, kdy podnět obdržel, jak s podnětem naložil).

¹⁰ zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

¹¹ zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ustanovení § 91a

¹² zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ustanovení § 91b odst. 1 a odst. 2

¹³ zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ustanovení § 84a

¹⁴ zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ustanovení § 84b

¹⁵ Ministerstvo práce a sociálních věcí, Podskalská 19, 120 00 Praha 2

- Kontrolní oprávnění ze zákona plynou rovněž orgánu, který rozhodoval o registraci poskytovatele služeb (typicky krajský úřad). Na základě stížnosti se může odkrýt, že poskytovatel služby neplní podmínky stanovené pro registraci.

18. Pomůže mi ve sporu s poskytovatelem služby veřejný ochránce práv?

Vztah mezi poskytovatelem služby a příjemcem služby je založen smlouvou, a proto ocitnou-li se smluvní strany ve sporu (například o platnost výpovědi, o peněžité plnění apod.), je oprávněn rozhodnout pouze soud (v prvním stupni okresní soud).

Veřejný ochránce práv má podle zákona¹⁶ působit k ochraně osob před jednáním úřadů a dalších vyjmenovaných institucí, pokud je v rozporu s právem, neodpovídá principům demokratického právního státu a dobré správy, jakož i před jejich nečinností. Poskytovatelé sociálních služeb takovými institucemi nejsou a ochránce není oprávněn prošetřovat stížnosti, které proti poskytovatelům služeb směřují. Ochránce ze stížností na kvalitu sociálních služeb „pouze“ vychází při sestavování plánu systematických návštěv.¹⁷ Ochránce se může zabývat pouze postupem inspekce poskytování sociálních služeb a registrujícího orgánu.

Pro další podrobnosti...

K řadě detailů poskytování sociálních služeb v domovech pro seniory a v domovech pro osoby se zdravotním postižením se ochránce vyjádřil ve zprávách, ve kterých shrnul poznatky ze systematických návštěv. Jsou dálkově dostupné na <http://www.ochrance.cz/ochrana-osob-omezenych-na-svobode/>.

¹⁶ zákon č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷ Ochránce působí jako tzv. národní preventivní mechanismus a systematicky provádí návštěvy míst, kde se nachází nebo mohou nacházet osoby omezené na svobodě veřejnou mocí nebo v důsledku závislosti na poskytované péči, s cílem posílit ochranu těchto osob před tzv. špatným zacházením.